

Ammianus Marcellinus om hunnerne

Ammianus Marcellinus (ca. 330-395) var romersk historieskriver. Han forfattede et værk i 31 bind om romersk i historie (Rerum gestarum Libri XXXI), hvoraf dog kun en del er bevaret.

5

Sæden til al denne elendighed, oprindelsen til alle disse mange forskellige ulykker, som krigsgudens raseri kaldte frem, idet han fyldte alt med ild og flammer, er, efter hvad vi har erfaret, at søge i følgende: Hunnernes folk, som kun er lidet kendt af gamle beretninger, bor på den anden side af den mæotiske sø¹ op imod ishavet. Deres vildhed overstiger al grænse. Thi straks efter

10

børnenes fødsel gør de dybe indsnit i deres kinder, for at den med tiden indtrædende skæggevækst kan hindres af de rynkede ar; således når de lige til alderdommen uden nogen skønhed, skægløse lig gilding. Alle har de en tæt sammensluttet, stærk legemsbygning, tyk nakke og et forfærdeligt, skrækindjagende udseende, så man kunne antage dem for tobenede dyr eller sådanne plumpt tilhugne stolper, som man finder anbragt på broer.

15

Med al sin ydre hæslighed er de imidlertid så hårdføre, at de hverken tiltrænger ild eller tilberedt føde, men lever af vilde rødder og halvråt kød af alle dyr, som de lægger mellem deres lår og hesteryggen og på denne måde får en smule varmt. Under tag kommer de aldrig men, skyr huse lige så omhyggelig som de grave, man i det almindelige liv ikke plejer at betræde; ikke engang en hytte, dækket med siv, kan man finde hos dem. Derimod flakker de ustadig om på bjerge og i skove og vænner sig fra barnsben af til at tåle rim, sult og tørst. Heller ikke i fremmede lande betræder de uden den aller højeste nødvendighed noget hus; thi de tror sig ikke sikre under tag. Deres klædedragt består af lærred eller af sammensyede skind af skovmus, og de bærer ikke forskellig klædning i deres hjem eller udenfor; men har de engang stukket halsen gennem en sådan smudsig kjortel, så bliver den ikke lagt af eller skiftet, førend den ved langvarig slid falder i pjalter og stumper. Deres hoveder bedækker de med krumme hatte, deres hårde ben beskytter de med gedeskind; deres sko er ikke afpasset efter foden og hindrer dem derfor i at gå frit. Af denne grund er de også lidet skikkede til kamp til fods, hvorimod de sidder som naglede til deres heste, der er hårdføre, men stygge; på dem sidder de stundom også på kvindevis og udfører deres sædvanlige daglige forretninger. På dem tilbringer hver eneste

20

mand i dette folk nat og dag, her køber og sælger han, spiser og drikker og falder, bøjet ned over hestens smalle hals, i en søvn så dyb, at ikke en gang de brogede drømme mangler. Også når de skal rådslå om alvorlige ting, fører de deres forhandlinger i dette optog.

25

Nogen kongelig magt har de ikke over sig, men de nøjes med i huj og hast at vælge en af deres høvdinger til fører og bryder så gennem alt, hvad der stiller sig i vejen for dem. De indlader sig stundom, når de bliver udæskede, også i ordentlig kamp, men styrter da i skarevis ind i slaget, hver med sit frygtelige krigsskrig. Raske og behændige som de er, farer de på en gang med flid fra hinanden og spreder sig ad til alle kanter, men snart stormer de atter i uordnede skarer løs på fjenden og anretter stort blodbad; en følge af denne deres store hurtighed er også, at man aldrig ser dem angribe en vold eller en fjendtlig lejr. Også af den grund må man kalde dem ualmindelig dygtige krigere, at de først udslynger fra det fjerne deres kastevåben, hvis brod er så

30

skarp, som en spydod og med stor kunst fæstet til skaftet, hvorpå de løber gennem mellemrummet mellem dem og fjenderne og kæmper på nært hold med sværdet uden at tage hensyn

35

40

¹ Den mæotiske sø: Det azovske hav nordøst for Krim-halvøen.

til sin egen sikkerhed; medens nu fjenderne kun tænker på at undgå deres sværd, binder de dem således fast med snoede tove, at deres modstandere aldeles mister brugen af deres lemmer og hverken kan ride eller gå.

- 5 Ingen pløjer hos dem eller rører i det hele nogensinde ved et plovjern. Uden faste bopæle, uden hjem eller love eller fast levesæt flakker de alle omkring lig flygtninge med de vogne, hvorpå de bor; på disse væver deres kvinder dem deres usle klæder, her har de omgang med deres mænd, føder deres børn og opdrager dem, til de begynder at blive voksne. Ingen af dem kan give svar på spørgsmål om, hvorfra han stammer; thi på et sted er han avlet, født på et andet sted fjernt derfra og opdraget endnu længere borte. Under våbenstilstand viser de sig tro-
10 løse og upålidelige, skifter sind ved ethvert vindpust, der åbner dem udsigt til noget, de tidligere ikke har haft øje for, og lader uden noget som helst fornuftigt overlæg i vanvittig uro øjeblikkets lune råde. Lig fornuftige dyr er de fuldstændig uvidende om, hvad der er moralsk rigtigt og urigtigt; i deres ord går de ud på bedrag og forstillelse og føler sig ikke bundne ved nogen som helst agtelse for religion eller tro, brænder af en umådelig begærlighed efter guld og er i den
15 grad vægelsindede og tilbøjelige til vrede, at de ofte på en og samme dag uden nogen som helst tilskyndelse udefra bryder med deres forbundsfæller og så igen, ligeledes uden fremmed mægling, atter forsoner sig med dem.

- 20 *Rerum gestarum* 31,1-3. V. Ullmann: *Femogtyve år af Roms historie af Ammianus Macellinus*, Kbh. (1877-81), s. 87ff.